
OBSAH

O AUTORCE	10
PŘEDMLUVA	11

DÍL A

VÝVOJ PSYCHOLOGIE V RÁMCI NOVODOBÉ EVROPSKÉ FILOZOFIE

1. RACIONALISMUS	17
1.1 René Descartes (1596–1650)	17
1.2 Baruch (Benedikt) Spinoza (1632–1677)	21
1.3 Gottfried Wilhelm Leibniz (1646–1716)	23
1.4 Christian Wolff (1679–1754)	26
2. EMPIRISMUS A ASOCIANISMUS	27
2.1 Empirismus	27
2.1.1 Francis Bacon (1561–1626)	27
2.1.2 Thomas Hobbes (1588–1679)	29
2.1.3 John Locke (1632–1704)	31
2.1.4 George Berkeley (1685–1753)	34
2.2 Asocianismus	36
2.2.1 David Hume (1711–1776)	36
2.2.2 David Hartley (1705–1757)	38
2.2.3 John Stuart Mill (1806–1873)	40
3. OSVÍCENSTVÍ	43
3.1 Voltaire (1694–1778)	44
3.2 Julien Offray de La Mettrie (1709–1751)	45
3.3 Etienne Bonnot de Condillac (1715–1780)	47
3.4 Jean-Jacques Rousseau (1712–1778)	49
4. NĚMECKÁ KLASICKÁ FILOZOFIE	53
4.1 Immanuel Kant (1724–1804)	53
4.1.1 Kantova teorie poznání	54
4.1.2 Kantova etika	56
4.2 Johann Friedrich Herbart (1776–1841)	56
4.2.1 Některé ohlasy Herbartova učení	58
4.3 Arthur Schopenhauer (1788–1860)	59
4.4 Friedrich Wilhelm Nietzsche (1844–1900)	62
4.4.1 Některé ohlasy Nietzscheho učení	65

DÍL B

VZNIK A VNITŘNÍ DIFERENCIACE OBORU PSYCHOLOGIE

5. PŘEDPOKLADY VZNIKU PSYCHOLOGIE JAKO SAMOSTATNÉ VĚDY	69
5.1 Filozofické předpoklady	69
5.1.1 Auguste Comte (1798–1857)	69
5.1.2 Herbert Spencer (1820–1903)	71
5.2 Vývojové teorie	72
5.2.1 Charles Darwin (1809–1882)	73
5.3 Rozvoj fyziologie	77
5.3.1 Johannes Müller (1801–1858)	78
5.3.2 Hermann von Helmholtz (1821–1894)	79
5.3.3 Jan Evangelista Purkyně (1787–1869)	81
5.3.4 Ewald Hering (1834–1918)	82
5.4 Rozvoj neurologie	82
5.4.1 Frenologie	83
5.4.2 Lokalizace řečových center	84
5.5 Psychofyzika	84
5.5.1 Ernst Heinrich Weber (1795–1878)	84
5.5.2 Gustav Theodor Fechner (1801–1887)	85
5.5.3 Stanley Smith Stevens (1906–1973)	87
6. ZAKLADATELÉ SAMOSTATNÉ PSYCHOLOGIE	89
6.1 Wilhelm Maximilian Wundt (1832–1920)	89
6.2 Francis Galton (1822–1911)	92
6.3 Hermann Ebbinghaus (1850–1909)	94
6.4 William James (1842–1910)	96
7. HISTORICKÉ PSYCHOLOGICKÉ ŠKOLY	101
7.1 Empirické a experimentální psychologické školy	101
7.1.1 Strukturalismus	101
7.1.2 Funkcionalismus	102
7.1.2.1 Vznik aplikované psychologie	105
7.1.3 Francouzská psychologie	108
7.1.4 Würzburšská škola	113
7.2 Psychologické školy ovlivněné filozofií	115
7.2.1 Duchovědná psychologie	116
7.2.2 Psychologie aktu	118
7.2.3 Vznik fenomenologie	120
7.2.3.1 Carl Stumpf (1848–1936)	120
7.2.3.2 Edmund Husserl (1859–1938)	121
7.2.4 Filozofie života	123
7.2.5 William McDougall (1871–1938)	125

Díl C

HLAVNÍ SMĚRY PSYCHOLOGIE 20. STOLETÍ

ÚVOD K DÍLU C	130
8. GESTALTISMUS – TVAROVÁ PSYCHOLOGIE	131
8.1 Vznik gestaltismu	131
8.2 Lipská celostní škola	132
8.3 Berlínská škola	133
8.3.1 Max Wertheimer (1880–1943)	133
8.3.2 Wolfgang Köhler (1887–1967)	137
8.3.3 Kurt Koffka (1886–1941)	138
8.3.4 Karl Duncker (1903–1940)	140
8.3.5 Kurt Lewin (1890–1947)	141
8.4 Neogestaltismus	144
8.4.1 Kurt Goldstein (1878–1965)	144
8.4.2 Leon Festinger (1919–1989)	147
8.5 Závěr	147
9. BEHAVIORISMUS	149
9.1 Předchůdci behaviorismu	149
9.1.1 Ruská reflexní škola	149
9.1.2 Edward Lee Thorndike (1874–1949)	153
9.2 Raný behaviorismus J. B. Watsona	155
9.3 Neobehaviorismus	159
9.3.1 Edward Chace Tolman (1886–1959)	160
9.3.2 Clark Leonard Hull (1884–1952)	162
9.3.3 Burrhus Frederic Skinner (1904–1990)	165
9.4 Hodnocení behaviorismu	167
10. PSYCHODYNAMICKÁ PSYCHOLOGIE	169
10.1 Psychoanalýza	169
10.1.1 Sigmund Freud (1856–1939)	169
10.1.2 Ego-psychologie	175
10.1.3 Britská škola objektivních vztahů	177
10.1.4 Americká škola objektivních vztahů	182
10.1.5 Psychologie self Heinze Kohuta (1913–1981)	186
10.2 Slavní odpadlíci	189
10.2.1 Alfred Adler (1870–1937)	190
10.2.2 Carl Gustav Jung (1875–1961)	191
10.2.3 Otto Rank (1884–1939)	195
10.2.4 Wilhelm Reich (1897–1957)	197
10.3 Kulturní psychoanalýza	200
10.3.1 Karen Horneyová (1885–1952)	200
10.3.2 Erich Pinchas Fromm (1900–1980)	201
10.3.3 Harry Stack Sullivan (1892–1949)	203

11. EXISTENCIÁLNÍ A HUMANISTICKÁ PSYCHOLOGIE	207
11.1 Evropská existenciální psychologie a její filozofická východiska	208
11.1.1 Søren Aabye Kierkegaard (1813–1855)	208
11.1.2 Martin Heidegger (1889–1976)	209
11.1.3 Daseinsanalýza	211
11.1.4 Logoterapie Viktora E. Frankla (1905–1997)	214
11.1.5 Ronald David Laing (1927–1989)	216
11.2 Humanistická psychologie	218
11.2.1 Abraham Harold Maslow (1908–1970)	219
11.2.2 Rollo R. May (1909–1994)	220
11.2.3 Carl Ransom Rogers (1902–1987)	223
12. KOGNITIVNÍ PSYCHOLOGIE	227
12.1 Kuhnovo pojetí vědeckých revolucí	227
12.2 Zakladatelé kognitivní psychologie	228
12.2.1 George Armitage Miller (1920)	228
12.2.2 Jerome Seymour Bruner (1915)	230
12.2.3 Ulric Neisser (1928)	232
12.3 Umělá inteligence	233
12.3.1 Alan Mathison Turing (1912–1954)	233
12.3.2 Herbert A. Simon a Allen Newell	234
12.4 Výzkum imaginace	236
12.5 Teorie modulů Jerryho A. Fodora	238
12.6 Konekcionismus	240
12.7 Závěr	241
13. TRANSPERSONÁLNÍ PSYCHOLOGIE	243
13.1 Vznik transpersonální psychologie	243
13.2 Předchůdci transpersonální psychologie	244
13.3 Psychedelické hnutí	246
13.3.1 Druhy psychedelické zkušenosti	247
13.4 Předmět studia transpersonální psychologie	249
13.5 Některé přírodovědné teorie rozšířeného vědomí	250
13.6 Významní transpersonální psychologové	252
13.7 Závěr	255

DÍL D

ÚVOD DO POSTMODERNÍ PSYCHOLOGIE

14. POČÁTKY POSTMODERNÍ PSYCHOLOGIE	259
14.1 Předchůdci postmoderní psychologie	261
14.2 Někteří tvůrci postmoderního stanoviska	262
14.2.1 Gregory Bateson (1904–1980)	263
14.2.2 Humberto Maturana a Francisco Varela	266
14.2.3 Michel Foucault (1926–1984)	270
14.2.4 Jacques Derrida (1930–2004)	273
14.2.5 Kenneth J. Gergen (1934)	275

---

15. NĚKTERÉ SMĚRY POSTMODERNÍ PSYCHOLOGIE	279
15.1 Sociální konstrukcionismus	279
15.1.1 Psychoterapie jako sociální konstrukce	281
15.1.2 Hodnocení psychologického sociálního konstrukcionismu	283
15.2 Diskurzivní analýza	284
15.2.1 Foucaultovská diskurzivní analýza	284
15.2.2 Diskurzivní psychologie Pottera a Edwardse	286
15.3 Kritika hlavního proudu psychologie	288
15.3.1 Kritika klinické psychologie	290
15.3.2 Kritika vývojové psychologie	292
15.3.3 Feministická psychologie	292
15.4 Narativní psychologie	296
15.4.1 Vznik narativní psychologie	296
15.4.2 Soudobá narativní psychologie	298
LITERATURA	301
REJSTŘÍK JMENNÝ	319
REJSTŘÍK VĚCNÝ	323